

506.8

GIA

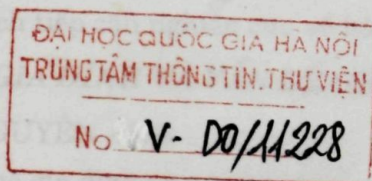
2002

TRUNG TÂM KHOA HỌC XÃ HỘI VÀ NHÂN VĂN QUỐC GIA
VIỆN XÃ HỘI HỌC

MAI QUỲNH NAM
Chủ biên

**GIA ĐÌNH
TRONG TẤM GƯƠNG
XÃ HỘI HỌC**

**SÁCH THAM KHẢO CHO ĐÀO TẠO SAU ĐẠI HỌC
CHUYÊN NGÀNH XÃ HỘI HỌC**

NHÀ XUẤT BẢN KHOA HỌC XÃ HỘI
Hà Nội - 2002

Mục lục

* Lời nói đầu	9
I. NHỮNG VẤN ĐỀ CHUNG	11
VŨ KHIÊU	
Gia đình Việt Nam trên con đường công nghiệp hóa và hiện đại hóa	13
VŨ MẠNH LỢI	
Một số quan điểm lý thuyết về giới trong nghiên cứu gia đình	27
NGUYỄN HỮU MINH	
Một số cách tiếp cận nghiên cứu về hôn nhân	39
II. CẤU TRÚC GIA ĐÌNH VÀ VẤN ĐỀ GIỚI	53
ĐẶNG NGUYỄN ANH	
Cấu trúc hộ gia đình và sức khỏe trẻ em: những phát hiện qua khảo sát nhân khẩu học và sức khỏe 1997	55
MAI VĂN HAI & NGUYỄN PHAN LÂM	
Luật Đất đai và tác động ban đầu tới cơ cấu gia đình ở một làng châu thổ sông Hồng	81

Mục lục

* Lời nói đầu	9
I. NHỮNG VẤN ĐỀ CHUNG	11
VŨ KHIÊU	
Gia đình Việt Nam trên con đường công nghiệp hóa và hiện đại hóa	13
VŨ MẠNH LỢI	
Một số quan điểm lý thuyết về giới trong nghiên cứu gia đình	27
NGUYỄN HỮU MINH	
Một số cách tiếp cận nghiên cứu về hôn nhân	39
II. CẤU TRÚC GIA ĐÌNH VÀ VẤN ĐỀ GIỚI	53
ĐẶNG NGUYỄN ANH	
Cấu trúc hộ gia đình và sức khỏe trẻ em: những phát hiện qua khảo sát nhân khẩu học và sức khỏe 1997	55
MAI VĂN HAI & NGUYỄN PHAN LÂM	
Luật Đất đai và tác động ban đầu tới cơ cấu gia đình ở một làng châu thổ sông Hồng	81

MAI HUY BÍCH & LÊ THỊ KIM LAN

Địa vị phụ nữ ngư dân ở một số làng đánh cá
miền Trung

92

*TRẦN THỊ MINH ĐỨC & ĐỖ HOÀNG

Áp lực xã hội đối với vai trò trụ cột
của người đàn ông

113

VŨ TUẤN HUY & DEBORAH S.CARR

Phân công lao động nội trợ trong gia đình

121

III. CHỨC NĂNG KINH TẾ GIA ĐÌNH

141

NGUYỄN ĐỨC TRUYẾN

Kinh tế hộ gia đình và các quan hệ xã hội
ở nông thôn đồng bằng sông Hồng

143

NGUYỄN THỊ KIM HOA

Tác động của quá trình đô thị hóa đến kinh tế
hộ gia đình nông thôn (Nghiên cứu trường hợp
vùng ven thị xã Bắc Ninh)

157

TÔN THIÊN CHIẾU

Thực trạng sản xuất nông nghiệp của các hộ
gia đình ở một huyện đồng bằng sông Cửu Long

171

NGUYỄN HỒNG QUANG

Gia đình Khơme ở đồng bằng sông Cửu Long
và lao động làm thuê

191

VĂN THỊ NGỌC LAN

Những thuận lợi và khó khăn ở hộ
gia đình nông dân có người đi làm xa

200

IV. CHỨC NĂNG SINH ĐẼ CỦA GIA ĐÌNH 205

MAI QUỲNH NAM

Dư luận xã hội về số con 207

LÊ NGỌC VĂN

Mức sinh và phúc lợi gia đình 219

✧ NGUYỄN VĂN CHÍNH

Cấu trúc trọng nam trong gia đình và tập quán sinh đẻ của người Việt 231

TRƯƠNG XUÂN TRƯỜNG

Một số vấn đề về nhận thức và hành vi chăm sóc sức khỏe sinh sản của người nông dân vùng châu thổ sông Hồng 257

PHẠM XUÂN ĐẠI

Một số nhân tố xã hội tác động đến hành vi sinh đẻ của phụ nữ 285

V. GIA ĐÌNH VÀ CÁC ẢNH HƯỞNG VĂN HÓA 295

✧ MAI QUỲNH NAM

Văn hóa đại chúng và văn hóa gia đình 297

BÙI THẾ CƯỜNG

Bản sắc văn hóa Việt nhìn từ góc độ sắp xếp gia đình 303

TRƯƠNG XUÂN TRƯỜNG

Động thái mô hình văn hóa gia đình nông thôn những năm đầu thập kỷ 90 311

DƯƠNG CHÍ THIÊN

- Tác động của những yếu tố kinh tế-xã hội và
văn hóa tới sự lựa chọn mô hình sống trong
gia đình đối với người cao tuổi hiện nay 327

VI. SỰ BIẾN ĐỔI VÀ

CÁC QUAN HỆ TRONG GIA ĐÌNH 341

VŨ TUẤN HUY

- Sự biến đổi và liên tục của gia đình nông thôn
Việt Nam: những vấn đề đặt ra trong nghiên cứu
thủ nghiệm ở Yên Bái 343

MAI HUY BÍCH

- Nơi cư trú sau hôn nhân ở đồng bằng sông Hồng 357

NGUYỄN HỒNG THÁI

- Một số vấn đề về quan hệ gia đình qua báo chí 379

BÙI QUANG DŨNG

- Giải quyết xích mích trong nhóm gia đình: phác
thảo từ những kết quả nghiên cứu định tính 399

Lời nói đầu

Xã hội học gia đình là một hướng nghiên cứu nhiều triển vọng. Những năm qua, Viện Xã hội học rất coi trọng nghiên cứu xã hội học gia đình.

Những biến đổi xã hội trong bối cảnh của công cuộc đổi mới và kinh tế thị trường đã tác động đến các tổ chức xã hội, các thiết chế xã hội, các hệ thống xã hội, trong đó có gia đình.

Nhận thức tình trạng gia đình nhằm xây dựng gia đình là nền tảng xã hội.

Mô hình gia đình hiện đại đang mở rộng thay thế gia đình truyền thống đã từng chiếm ưu thế. Sự điều chỉnh chức năng sinh con, cùng với sự phát triển kinh tế gia đình đã tạo điều kiện để các tác động văn hóa ảnh hưởng tích cực đến đời sống gia đình. Vai trò giới trong gia đình cũng có những điều chỉnh. Cùng với đó là hiện tượng ly hôn đang theo chiều hướng tăng lên... Các biến đổi ấy cho thấy những đường nét mới trong diện mạo gia đình Việt Nam ngày nay.

Cuốn sách **Gia đình trong tấm gương xã hội học** là sự tập hợp những nghiên cứu của các tác giả trong Viện Xã hội học và các cộng tác viên của Viện về gia đình.